

Judikatūras krājums

Lieta T-392/15

European Dynamics Luxembourg SA u.c.
pret
Eiropas Savienības Dzelzceļa aģentūru

Publiski pakalpojumu līgumi – Iepirkuma procedūra – Ārējo pakalpojumu sniegšana informācijas sistēmu attīstībai Eiropas Savienības Dzelzceļu aģentūrā – Pretendenta piedāvājuma klasificēšana – Pretendenta piedāvājuma noraidīšana – Pienākums norādīt pamatojumu – Pārmērīgi zemas cenas piedāvājums

Kopsavilkums – Vispārējās tiesas (trešā palāta) 2017. gada 4. jūlija spriedums

1. *Prasība atcelt tiesību aktu — Interese celt prasību — Interese, ko izvērtē atbilstoši stāvoklim prasības celšanas dienā — Noraidītā pretendenta prasība, kas ir vērsta pret līgumslēdzējas iestādes lēmumu noraidīt tā piedāvājumu — Atsaukšanās uz pamatojuma nenorādīšanu — Lēmuma pamatojuma sniegšana pēc prasības iesniegšanas, bet pirms prasības celšanas termiņa beigām — Intereses celt prasību saglabāšana*

(LESD 263. pants)

2. *Prasība atcelt tiesību aktu — Interese celt prasību — Fiziskas vai juridiskas personas — Prasība, kas prasītājam var dot labumu — Prasītāja izvirzīto iebildumu pamatotības ietekme — Neesamība*

(LESD 263. pants)

3. *Tiesvedība — Jaunu pamatu izvirzīšana tiesvedības laikā — Nosacījumi — Pamats, kas balstīts uz apstākļiem, kuri kļuvuši zināmi iztiesāšanas laikā*

(Vispārējās tiesas Reglamenta 84. panta 1. punkts un 85. panta 2. un 3. punkts)

4. *Tiesvedība — Pierādījumi — Pierādījuma spēks — Vērtēšanas kritēriji — Pierādījumu brīvas novērtēšanas un pierādījumu brīvas iesniegšanas principi — Saskaņošana ar tiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu un pušu procesuālo tiesību vienlīdzības principu*

(Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pants; Vispārējās tiesas Reglamenta 85. pants)

5. *Tiesvedība — Lietu izskatīšana Vispārējā tiesā — Lietas dalībniekiem piešķirtā aizsardzība pret procesuālo dokumentu neatbilstošu izmantošanu — Saskaņošana ar pierādījumu brīvas iesniegšanas principu — Citas lietas procesuāla dokumenta izmantošana — Lietas dalībnieka, kas iesniedz dokumentu, vajadzība saņemt iepriekšēju piekrišanu no lietas dalībnieka, kurš to ir iesniedzis citā lietā — Neesamība*

(Vispārējās tiesas Reglamenta 85. pants)

6. *Iestāžu akti — Pamatojums — Pienākums — Apjoms — Pienākuma norādīt pamatojumu vērtējums atkarībā no lietas apstākļiem — Pienākums pēc rakstiska pieprasījuma darīt zināmus veiksmīgā piedāvājuma raksturlielumus un salīdzinošo izdevīgumu, kā arī izraudzītā pretendenta nosaukumu*

(LESD 296. panta otrā daļa; Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. panta 2. punkta c) apakšpunkts)

7. *Iestāžu akti — Pamatojums — Pienākums — Apjoms — Pakalpojumu publiskā iepirkuma procedūrā pieņemts lēmums noraidīt piedāvājumu — To pamatojuma aspektu ņemšana vērā, kas ir iesniegti tiesvedības laikā — Pieļaujamība — Izņēmuma raksturs*

(LESD 296. pants)

8. *Iestāžu akti — Pamatojums — Pienākums — Apjoms — Pakalpojumu publiskā iepirkuma procedūrā pieņemts lēmums noraidīt piedāvājumu*

(LESD 296. pants; Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 966/2012 113. panta 2. punkts; Komisijas Regulas Nr. 1268/2012 161. panta 2. punkts)

9. *Prasība atcelt tiesību aktu — Pamati — Pamatojuma neesamība vai tā nepietiekamība — Pamats, kurš atšķiras no pamata par tiesiskumu pēc būtības*

(LESD 263. un 296. pants)

10. *Eiropas Savienības publiski līgumi — Līguma noslēgšana iepirkuma procedūrā — Pārmērīgi zemas cenas piedāvājums — Līgumslēdzējas iestādes pienākums uzklaut pretendentu — Līgumslēdzējas iestādes pārbaude par piedāvājuma pārmērīgi zemo cenu — Vērā ņemami fakti*

(Komisijas Regulas Nr. 1268/2012 151. panta 1. punkts)

11. *Eiropas Savienības publiski līgumi — Līguma noslēgšana iepirkuma procedūrā — Pārmērīgi zemas cenas piedāvājums — Pienākums norādīt pamatojumu — Apjoms — Līgumslēdzējas iestādes vajadzība sīki izklāstīt savu argumentāciju, ja nav iesniegts lūgums šajā ziņā — Neesamība*

(LESD 296. panta otrā daļa; Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 966/2012 113. panta 2. punkts; Komisijas Regulas Nr. 1268/2012 151. punkts)

1. *Interese celt prasību ir jebkuras tiesā celtās prasības galvenais un pirmais nosacījums. Tai, ņemot vērā prasības priekšmetu, ir jāpastāv prasības celšanas brīdī, pretējā gadījumā šāda prasība nav pieņemama. Šādai interesei ir jāturpina pastāvēt līdz tiesas nolēmuma pasludināšanai, citādi tiesvedība tiek izbeigta pirms sprieduma taisīšanas.*

Runājot par noraidītā pretendenta prasību, kas ir vērsta pret līgumslēdzējas iestādes lēmumu, kurā, kā tas uzskata, nav norādīts pamatojums, prasība nezaudē savu lietderīgo iedarbību tāpēc vien, ka līgumslēdzēja iestāde pēc prasības iesniegšanas, bet pirms prasības celšanas termiņa beigām ir sniegusi paskaidrojumus par apstrīdētā tiesību akta pamatojumu. Apstrīdētais lēmums bija nelabvēlīgs prasības celšanas brīdī. Šī lēmuma atcelšanas rezultātā līgumslēdzējai iestādei principā būtu no jauna jāizvērtē prasītāja piedāvājums, kas tam varētu radīt priekšrocības, ciktāl nevar tikt izslēgts, ka, veicot jaunu novērtējumu, minētajā piedāvājumā paredzētā daļa varētu tikt piešķirta prasītājam. Turklāt šī lēmuma atcelšana varētu likt līgumslēdzējai iestādei turpmāk veikt attiecīgus grozījumus iepirkuma procedūrās.

(skat. 31., 34., 36. un 37. punktu)

2. Lai lietas dalībniekam būtu interese celt prasību, ir nepieciešams un pietiekami, ka Eiropas Savienības tiesā celta prasība atcelt tiesību aktu ar savu iznākumu var radīt labumu lietas dalībniekam, kurš to ir cēlis. Tādējādi prasītāja interese celt prasību nav atkarīga no tā iebilduma pamatotības.

(skat. 41. punktu)

3. Skat. nolēmuma tekstu.

(skat. 45. punktu)

4. Pierādījumu brīvas novērtēšanas princips Vispārējai tiesai rada tādas sekas, ka vienīgais atbilstošais kritērijs, lai izvērtētu iesniegtus pierādījumus, ir to ticamība. No pierādījumu brīvas novērtēšanas principa izriet pierādījumu brīva iesniegšana, kas lietas dalībniekiem sniedz iespēju Savienības tiesā iesniegt jebkurus likumīgi iegūtus pierādījumus, kurus tie uzskata par būtiskiem savas nostājas apstiprināšanai. Šī pierādījumu brīvā iesniegšana veicina to, ka lietas dalībniekiem tiek nodrošinātas tiesības uz Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantā paredzētajām tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību.

Tomēr pierādījumu brīvas novērtēšanas principam un pierādījumu brīvai iesniegšanai ir jābūt saskaņā ar tādiem Savienības tiesību pamatprincipiem kā tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu un pušu procesuālo tiesību vienlīdzība. Tādējādi pierādījumu brīvai novērtēšanai ir jābūt saskaņā ar tiesībām katram lietas dalībniekam aizstāvēt savas intereses neatkarīgi no jebkādas ārējās ietekmes, tostarp sabiedrības ietekmes, un tikt aizsargātiem pret neatbilstošu procesuālo dokumentu izmantošanu.

(skat. 50.–53. punktu)

5. No pierādījumu brīvas iesniegšanas principa izriet, ka lietas dalībniekam Vispārējā tiesā principā ir tiesības kā pierādījumus izmantot dokumentus, kas ir tikuši sagatavoti citā tiesvedības procesā, kurā tas pats ir piedalījies. Ja minētajam lietas dalībniekam ir bijusi likumīga piekļuve šiem dokumentiem un tie nav konfidenciāli, principā to iesniegšana Vispārējā tiesā nav pretrunā pareizai tiesvedībai. Tādējādi lietas dalībnieks Savienības tiesā izskatāmajā lietā var lūgt izņemt procesuālo dokumentu tikai tad, ja minētais lietas dalībnieks šo procesuālo dokumentu jau ir iesniedzis citā tiesvedībā, kurā ir tie paši lietas dalībnieki.

Turklāt lietas dalībnieka, kurš ir procesuālā dokumenta autors, piekrišana nevar tikt uzskatīta par dokumenta, kura avots ir cita Vispārējās tiesas lieta, pieņemamības sākotnēju nosacījumu. Lai gan lietas dalībnieka, kurš ir dokumenta autors, piekrišana var būt būtisks apstāklis, izvērtējot atbilstošu tā izmantošanu, ja tiktu noteikts, ka šī piekrišana ir jāiegūst pirms tā iesniegšanas Vispārējā tiesā, pretējā gadījumā tas varētu tikt uzskatīts par nepieņemamu, lietas dalībniekam, kurš ir tā autors, tiktu piešķirtas izslēgšanas tiesības, tādējādi liedzot Vispārējai tiesai iespēju lemt par tā atbilstīgu izmantošanu un tādējādi izpildīt savu pienākumu sniegt katram lietas dalībniekam saprātīgu iespēju izklāstīt savus prasījumus, tostarp iesniegt savus pierādījumus apstākļos, kuri tam nerada acīmredzami nelabvēlīgāku situāciju salīdzinājumā ar pretējo pusi, kas ir pušu procesuālo tiesību vienlīdzības principa pamatā. Tādējādi Vispārējai tiesai katrā gadījumā ir jāizsver, pirmkārt, pierādījumu brīva iesniegšana un, otrkārt, pušu tiesvedības procesos aizsardzība pret neatbilstošu procesuālo dokumentu izmantošanu.

(skat. 55. un 56. punktu)

6. Skat. nolēmuma tekstu.

(skat. 72.–75. punktu)

7. Tikai ārkārtas apstākļi var pamatot to, ka Savienības tiesa ņem vērā tiesvedības laikā iesniegtos pamatojuma elementus.

Tā tas ir attiecībā uz prasību, ko noraidītais pretendents ir iesniedzis par līgumslēdzēja iestādes lēmumu noraidīt tā piedāvājumu, ja, nesagaidot līgumslēdzēja iestādes atbildi uz tā konkrētu lūgumu pamatot izraudzīto piedāvājumu nesamērīgi zemo cenu un tai nesniedzot pietiekamu termiņu šajā ziņā, lai gan termiņi prasības celšanai neradīja šķērslī šādai iespējai, noraidītais pretendents iesniedza prasību, atsaucoties tikai uz apstrīdētā lēmuma pamatojuma nenorādīšanu tāpēc, ka netika sniegta atbilde uz tā lūgumu. Savukārt līgumslēdzēja iestāde saprātīgā termiņā sniedza skaidrojumu iemesliem, kuru dēļ izraudzītie piedāvājumi tai nešķita nesamērīgi lēti.

(skat. 74. un 102. punktu)

8. Regulas Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, 113. panta 2. punktā un Regulas Nr. 1268/2012 par Finanšu regulas piemērošanas noteikumiem 161. pants 2. punktā attiecībā uz noraidītajiem pretendentiem ir paredzēts divpakāpju pamatojums. Vispirms līgumslēdzēja iestāde visiem noraidītajiem pretendentiem paziņo, ka to piedāvājums ir noraidīts, kā arī šīs noraidīšanas iemeslus. Šie iemesli var būt apkopoti, ņemot vērā šajā pašā tiesību normā paredzēto iespēju noraidītajam pretendentam lūgt precīzāku pamatojumu. Turklāt saskaņā ar šīm pašām tiesību normām, ja noraidītais pretendents, kurš atbilst kritērijiem par neizslēgšanu un atlasī, to ir lūdzis rakstveidā, līgumslēdzēja iestāde pēc iespējas ātrāk un katrā ziņā piecpadsmit dienu laikā, skaitot no šī pieprasījuma saņemšanas brīža, paziņo izraudzītā piedāvājuma raksturlielumus un salīdzinošo izdevīgumu, kā arī izraudzītā pretendenta nosaukumu.

Šāda divpakāpju iemeslu norādīšana nav pretrunā pienākuma norādīt pamatojumu mērķim ļaut, pirmkārt, ieinteresētajām personām uzzināt veiktā pasākuma pamatojumu nolūkā aizstāvēt savas tiesības un, otrkārt, tiesai veikt savu kontroli.

(skat. 78. un 79. punktu)

9. Skat. nolēmuma tekstu.

(skat. 80. un 106. punktu)

10. Līgumslēdzēja iestādes veiktais izvērtējums, vai pastāv nesamērīgi lēti piedāvājumi, tiek veikts divās daļās. Pirmajā daļā līgumslēdzējai iestādei ir jāizvērtē, vai iesniegtie piedāvājumi nešķiet nesamērīgi lēti. Darbības vārda “šķīst” izmantošana Regulas Nr. 1268/2012 par Finanšu regulas piemērošanas noteikumiem 151. panta 1. punktā nozīmē, ka līgumslēdzēja iestāde veic pirmšķietamu piedāvājuma nesamērīga lētuma izvērtēšanu. Tādējādi minētajā regulā līgumslēdzējai iestādei nav noteikts pienākums pēc savas ierosmes veikt detalizētu katra piedāvājuma būtības analīzi, lai noteiktu, ka tas nav uzskatāms par nesamērīgi lētu piedāvājumu. Tādējādi pirmajā daļā līgumslēdzējai iestādei ir tikai jānosaka, vai iesniegtajos piedāvājumos nav kāda norāde, kas varētu radīt aizdomas, ka tie varētu būt nesamērīgi lēti. Tā tas it īpaši ir tad, ja iesniegtajā piedāvājumā piedāvātā cena ir ievērojami zemāka par citu iesniegto piedāvājumu cenu vai parasto tirgus cenu. Ja iesniegtajos piedāvājumos šādas norādes nav un tie tādējādi nešķiet nesamērīgi lēti, līgumslēdzēja iestāde var turpināt šī piedāvājuma izvērtējumu un līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru.

Turpretī, ja pastāv norādes, kas var radīt aizdomas, ka piedāvājums varētu būt nesamērīgi lēts, līgumslēdzējai iestādei otrajā daļā ir jāpārbauda piedāvājuma būtība, lai pārliecinātos, ka tas nav nesamērīgi lēts. Veicot šo pārbaudi, līgumslēdzējai iestādei minētā piedāvājuma pretendents ir

jāsniedz iespēja norādīt, kādu iemeslu dēļ tas uzskata, ka viņa piedāvājums nav nesamērīgi lēts. Pēc tam līgumslēdzējai iestādei ir jāizvērtē iesniegtie skaidrojumi un jānosaka, vai aplūkotais piedāvājums nav nesamērīgi lēts, un tādā gadījumā tai tas ir jānoraida.

(skat. 87.–89. punktu)

11. Attiecībā uz līgumslēdzējas iestādes pienākuma norādīt pamatojumu, kas tai ir, ja tā uzskata, ka izraudzītais piedāvājums nešķiet nesamērīgi lēts, no Regulas Nr. 1268/2012 par Finanšu regulas piemērošanas noteikumiem 151. panta 1. punkta un it īpaši no apstākļa, ka līgumslēdzējai iestādei vispirms ir jāveic tikai pirmšķietams piedāvājuma nesamērīga lētuma izvērtējums, izriet, ka tās pienākumam ir ierobežota piemērojamība. Liekot līgumslēdzējai iestādei detalizēti noteikt, kāda iemesla dēļ piedāvājums tai nešķiet nesamērīgi lēts, netiktu ņemta vērā atšķirība starp Regulas Nr. 1268/2012 151. pantā paredzētajām abām analīzes daļām.

It īpaši, līgumslēdzējai iestādei izraugoties piedāvājumu, tai nav pienākuma, atbildot uz jebkuru lūgumu norādīt pamatojumu, kas tai ir iesniegts, piemērojot Regulas Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, 113. panta 2. punktu, skaidri norādīt iemeslus, kuru dēļ tās izraudzītais piedāvājums tai nav šķitis nesamērīgi lēts. Ja līgumslēdzēja iestāde izraugās minēto piedāvājumu, no tā netieši, bet neapšaubāmi izriet, ka tā ir uzskatījusi, ka nav bijušas norādes uz to, ka minētais piedāvājums būtu bijis nesamērīgi lēts. Savukārt šādi iemesli ir jāpaziņo noraidītajam pretendenta, kurš ir skaidri izteicis šādu lūgumu.

(skat. 92. un 93. punktu)